

„EDINOST“

izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torkih, četrčkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.— za vse leto . . . 12.— „ „ „ 18.—

Naročnine se plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč. izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Oglašati se računa po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglašaji itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upravnništvo ulica Molino piccolo št. 3. II. nadst. Naročnino in oglašje se plačevati loco Trst. Odprte reklame cije so proste poštnine.

Slovanska opozicija.

„Slovanski Svet“ je priobčil nastopno dobro utemeljeno posvarilo na adresu Mladočehov:

V tostranski polovini Avstro-Ogerske stalno povdarjajo, da ne bode miru poprej, dokler se ne reši češko vprašanje. V tem je le relativna ali omejena resnica, ker sprave so potrebni tudi Malorusi, Hrvati, Slovenci in v obče negospodovalni narodi. Ali pa imajo te narode že za toliko šibke in politički neznatne, da jih kar ne poštevajo več? Čehoslovani, tudi če se jim povrne polna mera zaščite korone sv. Václava, ne morejo se vzdržati proti navalu pangermanskega stremljenja, ako se poslednjemu ne odtegne nadeja, da prodere preko dežel češke korone do Adrije. Čehi, kakor je večkrat naglašal tudi sedaj osiveli dr. Rieger, so v opasnem geografskem položaju, in zato je treba pristaviti, da se ohranijo kot taki in v celoti le v skupnosti z ostalimi avstro-ogerskimi, specialne tudi južnimi Slovani, najprej tostranskimi. Ako je pa to resnica, potem imajo Čehoslovani neposredno dolžnost, skrbeti ne samo za svoj obstanek, temveč tudi za obranjenje južnih in ostalih avstro-ogerskih Slovanov, zato najprej v tostranski polovini. Ako je češko vprašanje na prvem mestu, imajo tudi češkoslovanski politiki najvažnejšo zadačo, in drugi Slovani monarhije so iz tega vzroka nekako instinktivno in zavestno opirali se na Čehoslovane tudi v pogledu na to, da bi bili oni s v o b o d n o priznani vodje drugih Slovanov.

Zaresnega vodstva so slovanski mislilci pričakovali pa sosebno od Mladočehov ter so radi tega želeli, da bi prišli na površje, sosebno potem, ko so bili Staročehi zabredli v silno kvarljivi oportunitizem, dospelši naposled do kapitulacije pri Dunajskih punktacijah. Mladočehi so tudi po svojih glasilih, pred vsem v glavnem organu, odlikovali se s povdarjanjem obče slovanske in specialno kulturne vzajemnosti avstro-ogerskih Slovanov. Vse, kar se je teoretiški pripoznalo pravo kulturno vezjo zapadnih Slovanov, dobivalo je glasen odmev pri Mladočehih, in oni so imeli že davno nekoliko zrelih politikov, ki so se zlagali z vsem, kar bi moglo pospeševati skupne interese avstro-ogerskih

Slovanov. Kako bi se slovanski dejatelji ne bili nadejali najboljšega od nastopa Mladočehov? Take nadeje niso mogli porušiti niti pomisleki, da Mladočehi derejo zmagovito naprej, in da je ob tem prodiranju pospelo se tudi nekoliko mladih in mlajših mladočehskih pristašev, v katerih ni moglo dozoreti še vse po želji starejših politikov te stranke. Naključje je hotelo, da so Mladočehi na Češkem dejanski dosegli popolno vodstvo, v Moravi in Sileški pa velik moralen vpliv; a isto naključje jih je zajedno potisnilo na poprišče velikih političkih zadač, pri katerih bi jim bila dana prilika dejstveno razkriti in najzaresniše dokazati svojo sposobnost za vodstvo ne le češke, temveč politike tudi ostalih, v tej polovini cesarstva zastopanih Slovanov. Ob toržestvu svojih zmag videli so pred seboj izpremembo osrednje vlade, katere je bila takoj z nastopom dana naloga za izvršenje volilne reforme, nekateri mislijo vsaj sedaj, tudi davčne reforme in pogodbe z Ogersko. Zajedno, kar je značilno in prevažno, opazili so tisti Mladočehi, da so dobili poljski plemiči prva mesta na zunaj in znotraj. Mladočehski voditelji niso več otroci, ne po rasti, ne po političkih skušnjah in so torej morali tudi vedeti, kako je obče evropsko položanje, kake so smeri naše monarhije na zunaj, in poznati tudi vzroke, zakaj so se ravno poljski plemiči odličili s prvimi mesti za zunanjo in notranjo politiko. Tem dozorevšim, torej skušenim mladočehskim politikom ni moglo biti neznan, da se slovanskim mišljenjem, kakoršno se je vedno naglašalo med Mladočehi, je poljsko plemstvo brez izjeme v največem nasprotju, in da češkoslovanska politika ne more pričakovati od poljskih vladnih politikov nič ugodnega, kar bi popravilo protislovanski sistem in zboljšalo negospodovalnim narodom slovanskim dosedanje položanje.

Ako so bili in so imeli povodov biti Mladočehi v opoziciji, nova imenovanja za vodstvo zunanje in notranje politike bi jih bila mogla spraviti že sama po sebi v strogo opozicijo. V tem pogledu ni bilo treba še le čakati ali spoznavati novih poljskih ministrov: njih rojstvo samo je že program, in odlika na prvih mestih je govorila še jasneje o tem programu. Mi smo povdarjali, in na-

daljnja zgodovina o sedanjem političkem razvoju mora potrditi, da ta program ostane bistveno neizpremenjen, dokler bodo poljski plemiči vodili zunanjo in notranjo politiko. Za velike usluge utegnejo poljski državni krmilniki podeliti kakih mrvic, morda tudi mrv, ali te drobtine se ne bodo dotikale protislovanskega programa, in protislovanskega sistema ne oslabé čisto nič, toliko manj pa ga omajajo ali porušijo.

Kako more trezen Mladočeh le za hip misliti, da bode delal poljski plemič na oživiljenje češkega hist. drž. prava, ko je sedanje gospodstvo poljskega plemstva v Galiciji zavisno od dualizma, nasprotujočega istemu pravu? Čehi vedó potem tudi to, da izvršenje njih drž. prava zavira tista zunanja moč, katera je neposredno preprečila fundamentalke Hohenwartove, ki so bile namenjene Češkemu kraljestvu. Niti razkritje Moltkejevih načrtov gledé na aneksijo Češke k Pruski ne pretresejo protislovanskega sistema, dokler mu bodo na čelu poljski plemiči, kakor mu stojé ravno sedaj. Po takem so se pokazali Mladočehi v večini svojih zastopnikov nezrele politike, brez dovolj obsežnega obzorja, brez poznanja značaja sedanje zunanje in notranje vlade in brez poznanja tistih potreb, katere so za njih delovanje neizogibne. Mladočehi so zagazili izredno, in to ne le na škodo deželam češke korone, temveč vsemu avstro-ogerskemu Slovanstvu. Oni so itak utrjeno vlado s svojim nepolitičkim postopanjem utrdili moralno in dejstveno še bolje, in videli bodo, da plačilo bode tako, da je bo in bode moral obsojevati češki narod, a škoda s tem le ne bode poravnana. Z glasovanjem za volilno reformo so Mladočehi izpodkopali tla svoji opoziciji, in ta opozicija je prenehala biti že ob razodetju programa sedanje vlade. Vsa nadaljnja opozicija ostane brez dejstvenega vpliva; kajti ob volilni reformi je vlada potrebovala moralne pomoči od Mladočehov in, naj se ti izgovarjajo še toliko, tudi njih glasov. Odslej pa Badenijeva vlada ne predloži več načrta, ki bi potreboval dveh tretjin glasov, in takó je Mladočehom ušla za vselej prilika, da bi postavili na tehtnico ne le svojo moralno silo, ki je v tem, da zastopajo zares ves narod Češke, temveč tudi svoje glasove. Na-

PODLISTEK.

2

Očetovo srcé.

Kmetška slika. — Spisal Srečko.
(Dalle).

„Ti pripravi, kakor sem velel!“, zavpil je nad ženo in šel po svojih opravkih.

To je bil dan pred ljubljanskim somnjem sv. Pavla.

Drugi dan pa je stopical mladi Stopar po ljubljanskem somnju v oddelku za konje. Glavo je nosil po konci, napete poglede svoje pa je upiral v živote tolstih in suhih konj. V tej kupčiji ni bil strokovnjak, zato je vodil seboj mešetarja Pikca. Pazno sta ogledovala vrste razstavljenih konj.

Cigani preganjali so svoje, komaj na pol žive konje v naglem diru sem in tja. Mešetarji so kleli, kupci kričali, konji razgetali, kakor je navada na vsakem somnju.

Na jednoletni, rdeči žrebici obstalo je Stoparjevo oko. Gospodar iste postavil jo je nalašč med manjše konje, da se je tu kazala bolje. Bila je v istini lepa živalica. Ko je Jože stopil k njej, vspela je svoj kratki, polni vrat, glavo podvila

pod istega kakor labud, napela rebra in Stoparju se je oko zažarelo, da ni mogel od nje. „Ta le bo“, hotel je reči tiho, a čuli so ga vsi.

„Predolg bicelj, preozek križ“, grajal je mešetar Pikec, a ugajalo mu je vse.

Pogodili so se za njo. Veselo je prijel Jože za povodec in peljal lepo žival proti domači vasi. Pot pa je bila dolga in razne misli so mu prihajale v glavo. Žal mu je bilo, da je ravnal proti očetovi volji ali za tako krasno žrebico bi pretrpel še več. Tolažil se je, da se oče potolažijo in da se vse pozabi. Pozno v noč dospel je domov. Domači so že vsi spali. Poklical je ženo; le-ta je prinesla blagoslovljene vode in pokropila sta hlev in kobilico. Privezal jo je za jaslí, sél na star koš za njo in jo ogledoval dolgo. — Nanesel jej je jesti in nastlal jej mehko, potem pa je ostavil hlev in šel k počitku.

II.

Drugo jutro se je zbudil nenavadno zgodaj. Vse ga je vleklo v hlev. Skrbelo ga je, če se ni žrebici čez noč prigodilo kaj hudega. Našel je vse lepo v redu, prinesel zopet krme, potem pa šel zadovoljen k zajutruku. V veži srečala sta se z

očetom. Neka trma se ga je polotila, pogledal je v tla in šel tiho dalje.

Staremu se je milo storilo. „Tacega sem si vzgojil“, je mrmral in bolelo ga je srce. Jožetu je bilo kmalo žal, da je preziral očeta. Rad bi popravil ta svoj pregrešek, iskal je prilike, a starega ni bilo po cele dneve iz njegove sobe.

„Če so taki, pa naj bodo“, jezil se je mladi vnovič dva dni pozneje nad svojo ženo, ki ga je nagovarjala, naj se spravi z očetom. Pripisoval je sedaj vso krivdo očetu, ker se ne dá nič videti. Postal je čmeren, največ pa je imela trpeti njegova dobra Marijana. Sedaj se niso čutili več tako zadovoljne. Nekaj se je uselo nad hišo, da se tudi mož in žena nista umela več dobro. Pravo otročje veselje pa je imel s kobilico. Vendar ni bilo vse tako z njo, kakor je nameraval. Same ložnine ni hotela žreti in včasih jej je primešaval najbolje detelje. In če je hotel, da je bila vedno lepo okrogla in tolsta, bil je primoran dajati jej po nekoliko ovsa. Premišljal je vse to in prišel večkrat do zaključka, da je imel oče vendar-le prav. To ga je jezilo; hotel je vendar vse sam dokončati. Z očetom sta se hotela že večkrat spraviti, ali

dalje utegnejo, tudi če se postavijo v opozicijo, vplivati izključno moralno, ne pa dejstveno, in vse, kar se zgodi s pomočjo njih glasov, bode, ne glede na pogodbo z Ogersko, sekundarnega, neodločilnega, neznatnega pomena. (Konec prih.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 29. maja 1896.

O premeščenju deželne zbornice istrskega. „L'Indipendente“ bavi se je te dni zopet s premeščenjem dež. zbornice iz Poreča v Pulj. Pravi sicer, da noče tirati v ospredje tega vprašanja, niti da noče tolmačiti sklepov deželnozbornice večine v tem pogledu. — Mi pa obžalujemo v resnici, da nam glasilo „rudečih“ noče ničesar povedati ravno glede sklepov gospode italijanskih poslancev glede na to vprašanje, kajti nikakor ne moremo razumeti, zakaj se gospoda — potem, ko so toli samozavestno naznanjali dotični shod — sedaj zavijajo v tajnostni molk. To pomeni nekaj. Ali je pa morda res, kar si šepetajo ljudje, da je namreč došel gospodi od izvestne strani očetovsko-prijateljski opomin, da naj nikar ne delajo „neumnosti“, ker bi se jim sicer utegnile prigraditi kaj neprijetnega? In ljudje si šepetajo na uho, da so gospoda uvažili ta pametni nasvet. Od tod previdni — molk.

Po takem je seveda umevno in naravno, da tudi „Indipendente“ noče izveči izpod polovnika sklepov shoda italijanskih poslancev. Zato pa tem gostobesedneje navaja svoje „vzroke“, ki ga silijo, da se z vso silo upira premeščenju dež. zbornice istrskega iz Poreča v Pulj.

V tej svoji zlobnosti — tako nadaljuje „Indipendente“ — bi hoteli hrvaški in slovenski poslanci, da naj jim verjame svet, da je politična ekzistencija Italijanov istrskih zavisna od tega, „da-li ostanejo v enem kraju, ali pa se presele v drugi“.

„Indipendente“ naj nam ne zamere, ako mu povemo na vsa usta, da se nam vidi le hlinjena ta samozavest, kajti našemu prirobnemu razumu ni jasno, zakaj naj bi se upirali Italijani tej želji dobrohotne jim vlade, ako premeščenje ne more ni malo uplivati na njih politično ekzistencijo. Škoditi vam ne more, a vendar se oteplate. To je tako nekako kakor da bi zatrdili: „Mi ne poznamo strahu, samo — bojimo se nekoliko!“

„Indipendente“ modruje seveda drugače. Postavil si je laž za premiso, vsled česar morajo biti zaključki seveda le krivični. Pravi namreč, da vlada pobija Italijane, ker jih mora; ne iz lastne volje, ampak ker jo silijo v to okolnost. Zato hoče vlada oslabiliti Italijane ter vzeti jim „italijansko individualnost in svobodo“. Premeščenje dež. zbornice iz Poreča v Pulj bil bi prvi korak do poti, na kojoj silijo Italijane Slovani in vlada. — Vse to modrovanje laškega lista je nasilje proti resnici, kajti dejstva ne kažejo niti najmanjšega znamenja, da bi vlada hotela slabiti Italijane. Čujte resnico, o gospoda: Ako bi vlada res hotela slabiti Italijane, potem ne bi „Indipendenteju“ tre-

do tega le ni prišlo. Oba sta čakala jeden na drugega, naposled ni bilo pa le nič. Jože je čakal, da oče spregovoré prvi, stari pa si je mislil: to pa ne bi bilo lepo, da bi se mu uklanjal jaz. In v hišo, kjer sta bila še pred malo tedni največja sloga in mir, naselila sta se sovraštvo in razprtija. Poslej je mladi večkrat izostajal od doma. Kadar sta se sprla z ženo, šel je potem iz jeze v gostilno. Tako je prišel po malem popivati in naposled čimdalje bolj. Ko mu je naposled primanjkovalo novcev, moral se je zadolžiti. Šel je k Hribniku, znanemu oderuhu v okolici, ta mu je posodil 200 gold. Z nekim obupnim pogumom napravil je ta prvi, popolno nepotrební dolg. Bližnji sosedje so si pravili, da se je s tem dolgom mladi Stopar zapisal v pekel. On pa, kadar ga je vznemirjala vest, zahajal je v gostilno in si jo tam hladil. Nič niso izdali opomini njegove dobre žene. Čimdalje bolj se je potapljaj v valovih nezmerne življenja. S tem pa je tudi slabeje opravljal svoja domača opravila. Živina ni bila dovolj osnažena, ne dovolj napasena in kobilica sama morala je večkrat občutiti gospodarjevo nemarnost s tem, da je mnogokrat pogrešala vode.

(Dalje prih.)

balo danes, braniti italijanske deželnozbornice večine in italijanskega dež. odbora, ker bi take večine in takega odbora več ne bilo!!

Poslovivši se od moralne strani tega vprašanja, zatraja „Indipendente“, da ne more pojmiti razlogov, radi kojih silijo Slovani v Pulj. Kajti trditev, da se v Poreču ne čutijo varne in da ne morejo živeti, ta trditev da je povsem neosnovana. No, tu pa moramo že vprašati vrlo italijansko glasilo, da-li res meni, da je dejstvo, da so morali naši poslanci zborovati, jesti in se sprehajati tako rekoč v senci bajonetov, res dokaz osebne varnosti in prijetnega življenja?!! No, „Ind.“ pa menda sam ni popolnoma uverjen o resničnosti tega, kar trdi, sicer ne bi bil položil hitro zdrave logike na natezalnico s trditvijo, da Italijani morajo biti proti premeščenju le zato, ker je žele Slovani; kajti, kjer je Slovanom dobro, tam mora biti slabo za Italijane. Torej vendar le — strah, torej morajo biti vendar le razmere v Poreču take, da je italijanski večini možno terorizovati slovansko manjšino! In potem nam še govore o svobodi in neodvisnosti.

Slednjič pa se je „Indipendente“ kar skregal s pametjo, sicer ne bi zapretil, da je tudi v Pulji ljudij, ki utegnejo potipati pleča Slovanom. Ali ne slutí „Ind.“, kako grozno je s to grozno kompromitovano svojo lastno stranko?!! Ali ne slutí, da je pripoznal s tem, da je njegovi stranki glavno sredstvo: krčenje osebne svobode in preganjanje slov. poslancev?!! In ko nam je tako namignil s — k o l o m, postal je hkratu toli ljubeznjiv, da je pozval slovanske poslance, naj se skupno z Italijani upro premeščenju, kajti — to so lastne besede italijanskega glasila — v nobenem mestu sveta ne bi bili isti tako varni kakor v Poreču.

S to trditvijo je zaključil svoj članek. In dobro je storil tako, saj čitatelju treba privoščiti odduška, da se more nasmejati pošteno.

Vsakako pa nam je „L'Indipendente“ živa priča, kako težko je dobro zagovarjati — slabo stvar!

Državni zbor. Zbornica poslancev je dovršila včeraj razpravo o predlogu radi odpisavanja zemljiškega davka o elementarnih nezgodah. Koncem seje so interpelovali nemški liberalci vlado radi kršenja enakopravnosti od strani večine mestnega sveta dunajskega. (Antisemitska večina je namreč sklenila, da ni voliti nobenega Žida mestnim svetovalcem.) Glejte no, česa ne stori vsega — sila! Celó nemški liberalci se spominjajo slednjič — enakopravnosti!

Danes je razpravljala zbornica o nujnem predlogu posl. Haucka, pozivljajočem vlado, naj varuje svobodo dijaštva in njega društev, ter o nujnem predlogu posl. Luegerja radi postopanja proti onim, ki so proti mileniju.

Parlamentariško. Zbornica poslancev bode nadaljevala razpravo tudi po otvorjenju delegaciji, in sicer do vštete 6. junija. Zbornica hoče kolikor le možno izcerpiti določeni jej program. Na tem programu so baje: zakon o lokalnih železnica, zakon o odškodovanju mesta dunajskega iz davka na užitnine, predloga o davku na sladkor in še nekoliko manjših predlog. Nadalje so določili načelniki klubov, da je še v tem zasedanju dognati vsaj splošno razpravo o zakonu o domovinstvu. Sredi junija snide se baje deželni zbor Nižje-Avstrijski v posebno zasedanje. Posvetovati se mu bode o deželnem volilnem redu. V zadnjem zasedanju razbila se je razprava ob vprašanju, koliko mora biti volilcev v občini, da postane ista samostojno volišče.

Kronanje ruskega carja. Moskovska poročila trdó, da je ruski dvor posebno odlikoval nadvojvodo Evgena, zastopnika našega vladarja. Nadvojvoda da je bil kar očaran po ljubeznjivosti carjevi. Povedali smo že, da je nadvojvoda dobil najvišji ruski red, Andrejev red. A tudi vse njegovo spremstvo je bilo odlikovano. Nadvojvoda Evgen je podaril pomožnemu društvu Avstrijcev 500 rubljev.

Ruski vojni minister Vanovski je poslal brzojavko načelniku generalnega štaba francoskega, v koji naznanja istemu, da je prijavil carju sklep vojnega ministra francoskega glede praznovanja dneva kronanja v francoski armadi. Car da mu je naložil, naj pove načelniku generalnega štaba, kako da je bil (car) ginjen vsled tega, da se je

ob tej slavnosti francoska vojska združila z ruskim narodom. Zajedno izreka car prisrčno zahvalo generalu Billotu in francoski armadi.

Včeraj je bil velik dvorni ples. Car je odredil, da je povabiti na ta ples ne le pojedine časnike, ampak vse zastopnike inozemskih in ruskih listov. Število istih znaša 450. V torek bode obedoval car pri našem avstrijskem poslaniku, princu Liechtensteinu. Obed bode za 70 oseb, samih velikih knezov in princev.

Predvčerajšnjem je vsprejel car 1200 deputacij, včeraj pa je vsprejel odpotnika papeževega, nuncija Agliardi. Le-ta je odgovoril carja latinski. Nuncij je bil povabljen zvečer na sijajni dvorni obed.

Avstrija in Rusija. Povodom slavnosti v Moskvi govoril je jeden dunajskih časnika z neko odlično rusko osebo konservativne barve. Poslednji je zagotovil, da Avstrija si ne more želeti boljšega in odkritosrčnejšega prijatelja nego je ruski kancelar knez Lobanov. Temu-le so namenili vsikdar miroljubni. — Govoré o slovanskih narodih, e priznal ruski odličnjak, da se isti pritožujejo po vsej pravici, da Rusija ničesar ne stori zanje.

Različne vesti.

Pogreb podmaršala barona Kuhna. Predvčerajšnjem popoldne spravili so v Strassoldu k večnemu počitku velezaslužnega vojskovodjo, generala topništva barona Kuhna. Poslednjo čast izkazali so pokojniku razven vojnega ministra barona Krieghammerja kakor zastopnika Nj. Vel. cesarja in ogerskega ministra za deželno obrambo, barona Fejervarya, še mnogi drugi dostojanstveniki. Med temi n. pr.: zapovednik v Bosni in Hercegovini, general konjištva baron Appel, poveljnik III. vvoja grof Degenfeld, maršalski poročnik Milinkovič, general Hercsy, vsi s svojimi pobočniki. Izmed zastopnikov civilnih oblasti udeležili so se pogreba: c. kr. namestnik vitez Rinaldini, finančni podratelj baron Plenker, predsednik pomorske oblasti vitez Becher, deželni glavar grof Coronini, okrajni glavar Fabris, župani raznih goriških občin in mnogo plemiške gospode.

Deputaciji poslala sta k pogrebu pešpolka št. 17. in 27. — Pogreb bil je sijajen, kakoršen po vojaških naredbah gré vojskovodji in visokemu vojaškemu dostojanstveniku. Bilo je mnogo prekrasnih vencev.

Ko so položili krsto v rakev, zagrmeli so topovi in počile so puške. Vojaštvo je defiliralo zatem pred vojnim ministrom.

Omeniti bi bilo še, da je stala ob vsem potu od grada Strassoldo pa do pokopališča velika množica ljudstva; veterani stali so špalir. Pogreba udeležili so se vsi štirje sinovi pokojnikovi in njega sorodniki. — Kondukt je vodil general topništva Rheinländer.

Mestni svet tržaški. Kakor že omenjeno, imel je mestni svet tržaški predsinočnem svojo XI. letošnjo javno sejo. Predsedoval je župan dr. Pitteri, prisotnih bilo je 35 svetovalcev. — Takoj po otvorjenju seje izustil je župan govor v proslavo spomina pokojnega nadvojvode Karla Ludovika. Priobčil je, da je v imenu tukajšnjega prebivalstva izjavil Nj. Veličanstvu brzojavnim potom sočutje mestne pokrajine tržaške, mestna delegacija pa je istim potom izjavila iskreno svoje sočutje vdovi nadvojvodinji Mariji Terezi. Konečno je prečital župan zahvali, došli na omenjeni izjavi sočutja.

Svetovalec dr. Venezian interpeloval je zatem župana, kakó je to, da so povodom smrti nadvojvode Karla Ludovika izjavili tudi nekateri zasebniki svoje sožalje baje v imenu občine. Dasi, rekel je govornik, v tem slučaju dotične izjave niso bile v nasprotstvu z mišljenjem občine, vendar bi bilo umestno ukreniti potrebno, da se zaprečijo taki pojavi, ker bi utegnili v kojem drugem slučaju navstati koja zloraba. Župan je na to odgovoril, da so bile res tudi druge take izjave. Ako bi bili dotičniki vprašali njega, ukrenil bi bil potrebno; ker pa se to ni zgodilo, pritožil se je na tem pri kompetentnih oblastih. (Tu vidimo zopet, da imajo ona „liberalna“ gospoda, ki se vedno širokoustijo o svojem „liberalizmu“, jako čudne nazore o — osebni svobodi! Sicer pa se nam vidi skrajno breztaktna taka interpelacija in o taki priliki. Ured.)

Svetovalec Dollenz interpeloval je zatev župana, sklicevaje se na sklep mestnega sveta v seji dne 30. novembra 1893. in na kasneja njegova podvzivanja, kakó je z zgradenjem javnih pralnic v Barkovljah in Rojanu. Župan je odgovoril na to, da se je s tem vprašanjem že bavil zdravstveni odsek, toda isti da ima sedaj sila družega opravila. Tudi podpredsednik Mojzes Luzzato je odgovoril v svoji lastnosti kakor predsednik komisije za preskrbljevanje vode, rekši, da in on dá potom županstva obširnega pojasnila o tem vprašanju.

Dolga razprava se je vnela o razširjenju domobranske vojašnice na Rocolu. Slednjič so vsprejeli predlog dr. Dompierija, da naj se razširi ta vojašnica takó, da bode imela občina pri tem kolikor možno malo stroškov. — Slednjič je zbor vsprejel brez razprave predloge mestne delegacije gledé ponudeb za zgradnjo železnice na električno iz Trsta (Via del Torrente) na Opčine. — Župan je zatev prekinil javno sejo in zbor je ostal zbran v tajni seji. V isti sklenili so nakupiti dve zemljišči pri sv. Mariji Magd. Gornji, da se more v slučaju potrebe razširiti tamošnja bolnišnica. Zajedno so sklenili odpreti dotično bolnišnico za obolele na kužnih boleznih čim mine nevarnost, da se v Trst morda ne zanese kolera.

Doneski za moško podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu. Minoli teden so darovali: Flenčaknerji na prvem shodu 2 kroni 30 stot. in na drugem shodu 2 kroni. Izletniki v Postojni preostanek pri pivu 1 krono, dobiček na biljardu 46 stot. in 20 laških cts., vesela družba pri izbornem teranu v Zagradcu dobiček na taroku 4 krone 92 stot.; pivo pijoči proseški pivčki 15 petik, to je: 1 krono 50 stot.; družba Ajdovcev in Tržičanov v Rojanu 2 kroni; družba Srbov in drugih Slovanov 1 krono.

Občni zbor „Slovanske Čitalnice“ bode v nedeljo dne 31. maja t. l., ob 11½ uri dopoldne v društvenih prostorih.

Volilni shod in pogovor radi sestave novega odbora „Slovanske Čitalnice“ bode danes ob 8½ uri zvečer v društvenih prostorih.

Občni zbor „Tržaškega Sokola“ se bode vršil prihodnjo nedeljo, dne 31. t. m., ob ½3 uri pop. Ker je sedaj obče priznana velevažnost tega društva v socialnem življenju tržaškem, prosimo in pozivljamo brate člene, da se v polnem številu udeležijo občnega zbora. Zajedno jih opozarjamo še enkrat, da poplačajo pred občnim zborom eventualno zastalo udmino, ker bi sicer glasom društvenih pravil — ne smeli glasovati na zborovanju.

Dvojna mera. Od sv. Jakoba nam pišejo: Res čudne razmere so pri nas v Trstu: jednemu vse, drugemu pa — nič. Vsi se še spominjamo, kako je bilo pred nekoliko meseci ob pogrebu nekega tržaškega Slovenca, ko je neki italijanski duhovnik, pozabivši ne le na nedotakljivo pravo domače hiše, ampak tudi na resnost trenutka, napal pevce, pripadajoče krogom našega razumnštva, ko so zapeli žalostinko v veži hiše. Ne zadovoljni s tem, da je dotičnik razžalil mirne, ničesar zlega sluteče in ničesar zlega hoteče ljudi, provzročili so italijanski listi s svojimi lažmi, zasukavanji in ovadbami, da se je uvela sodna preiskava proti onim, ki so — bili žaljeni! Preiskava je bila sicer — in družega tudi ni bilo pričakovati — popolnoma brezuspešna, ali značilno je vendar to dejstvo za naše razmere. Pozneje se je, povodom pogrebov, dosledno prepovedovalo slovensko petje tudi v cerkvi in se nam je v neki cerkvi zažugalo celo s — policijo. Pozneje se je dogodil kričeči slučaj, da je mladi laški duhovnik — bojé se, da ne bi slovenski pevci v hiši zapeli žalostinke — vzlic protestom matere pokojnika zbežal z mrtvecem nekoliko minut pred določeno uro, vsled česar je mnogo žalovalcev zamudilo pogreb. Od tedaj nam je bilo seveda jasno, da mi tržaški Slovenci ne smemo vršiti niti činov pijetete do preminolih sorojakov svojih: ni v cerkvi, ni v veži lastnih stanovanj. Grenko je sicer to spoznanje, toda pogoltnili smo tudi to, že navajeni — pelinu! — In molčali bi tudi sedaj, ko bi videli, da ista mera velja tudi za druge. O ne! Italijanom velja druga mera. Oni smejo o pogrebi popraviti tudi med sprevodom, po ulicah. Tako se je dogodilo tudi minolo nedeljo pri sv. Jakobu. S tem pa nočemo ničesar očitati našemu preč. župniku; še pohvaliti ga moramo, da dovoljuje laškemu ljud-

stvu, da sme takim lepim načinom proslavljati spomin mrtvih. Seveda bi želeli, da bi veleč. gg. župniki drugih cerkev privoščali Slovincem isto svobodo, kakoršno privošča veleč. g. župnik pri sv. Jakobu — Italijanom!

Ob takih prilikah je tista dvojna mera — čeprav je uveljavljena v političkem in javnem življenju — jako odijozna stvar, ki ni malo ne povspesuje namenov onih, ki želé, da bi Slovincem bili cerkveni dostojanstveniki tudi — politički vodje.

Pevsko društvo „Velesila“ v Škledju je imelo minolo nedeljo svoj redni občni zbor. Vlado je zastopal redarstveni uradnik g. Sturm. V svojem nagovoru je priporočal predsednik sloga in zanimanje za društvo. Tajnik Pižon je naglašal v svojem poročilu, da to društvo mora trpeti mnoga proganjanja ravno zato, ker vedó nasprotniki, da je zahvaliti le „Velesilo“, da se je razvelo marsikaj pri nas. To jezi nasprotnike, ki delajo vsemi močmi na to, da bi društvo pripravili na rakovo pot. Nasprotnikom pomagajo tudi nekateri taki, ki bi morali braniti in podpirati to društvo. Nadejali so se, da pojde vse „kvišku“ na dan občnega zbora, toda prevarili so se. Mi ostanemo tudi v bodoče, kar smo bili do sedaj. — Blagajnik Peter Sancin je poročal o denarnem stanju društva. Z istim smemo biti zadovoljni. Ker so se dosedanja predsednik in nekateri odborniki odpovedali na tej časti, izvoljeni so bili v novi odbor: Fran Šuman, predsednikom; Ivan Godina, podpredsednikom; Jurij Pižon, tajnikom; Ivan Sancin, blagajnikom; odborniki pa: Ivan Flego, Jakob Bradač in Ivan Sancin; namestniki: Josip Sancin, Anton Šuman in Bernard Godina. Zaključuje zborovanje, povabil je predsednik zborovalce, da zakličejo trikratni „Živio“ našemu presvetlemu cesarju. To se je seveda zgodilo.

Po zborovanju pa je bila prekrasna zabava, kojoj je poviševal tudi naš tamburaški zbor.

Velesilaši! Sedaj pa je na nas, da zvesto vršimo slovesno dano obljubo! Izvestni gospod pa naj le poje: „Moj up je šel po vodi“.

Dragojli! Iz Lokavca pri Ajdovščini prejel smo od povsem verodostojne strani doli sledeči dopis. Obžalovaje, da nas je prejšnji dopisnik mistifikoval v marsičem, obračamo se zopet in zopet do gg. dopisnikov s kategoričnim pozivom, da naj se držé resnice v vsem ali pa naj — molče! Nam je dobrodošel le tak sotrudnik, ki ljubi resnico. Najgrši pa je, ako kdo poroča krivo ali iz osebne mržnje ali pa drugih sebičnih namenov.

Pismo, ki smo je prejeli, slove:

V cenjenem Vašem listu od 21. aprila t. l. je čitati dopis iz Lokavca pri Ajdovščini, ki je pisan zlobno in infamno roko; ne resnici na ljubo, temveč laži. Oprostite nam, gospod urednik, da nismo Vašemu cenjenemu listu toliko časa poslali prezaslužnega odgovora na zlobne napade dopisnika. Nevredno se nam je zdelo odgovarjati takemu človeku, vendar smo pozneje sklenili, da samo Vas poučimo nekoliko o dopisniku in njegovih zlobnih napadih in prosimo Vas, da prekličete v svojem cenjenem listu (po svoje, ne oziraje se na ta le list).

Da so štrajkali dotični pevci, ki so peli pok. Šenu, kriv je bil edino le dopisnik sam, ker on je hujskal vse pevce (tudi on je bil pevec). In čujte zakaj! Zato, ker učitelj-pevovodja ali ni vedel, ali ni hotel vedeti, da dotičnik zahteva vina za petje o velikonočnih praznikih. Vsi drugi pevci pa so želeli, da bi pevovodja izključil dotičnika iz pevskega zbora, kar se je tudi zgodilo hitro po štrajku. Takoj je bilo dobro, že drugi dan prišli so pevci v večjem številu, prošé pevovodjo, da bi jih poučeval zopet. To pa je dotičniku tako segrelo domišljijo, da je spisal dotični članek, ki je pa ostal brez posledic v našem kraju, pač pa je imel neljubih posledic za dopisnika samega. G. urednik, lahko si mislite torej, kaka ironija je v zaključku onega dopisa: Sloga jači, nesloga tlači!

Mi sploh nimamo tukaj nobenega pevskega društva, kamo-li bralnega. Vse je torej izmišljotina o že potrjenih pravilih.

G. dopisnik je posebno osmešil samega sebe ter zajedno kompromitoval tukajšnje „Rokodelsko podporno društvo“, kvasé, da bodo 25. maja blagoslovili novo zastavo. Društvo ima že zastavo, toda udje ne vedo prav nič o kakem blagoslovljenju.

Istotako drzna izmišljotina je bilo pripovedovanje o napravi telefona.

Zloben je tudi napad na tukajšnje županstvo. Mi ne vemo ničesar o kaki agitaciji. Nova volitev bode še-le prihodnje leto in do sedaj se niti nobenemu ne sanja o kaki agitaciji. Kje so dotične stranke? To vedi sam Bog in pa domišljavi dopisnik.

O cesti Dol-Otlica-Lokavec pa je še pravda in se niti ne ve, kedaj in kako konča ista. Kako naj bi bila torej že cesta končana? Torej o nedolžni cesti ni mogel dopisnik napisati resnice.

O zadnji točki onega dopisa sodite sami! Dopisnik je kot pevec večkrat zahajal v hišo učiteljevo in tam je slišal slučajno, da je isti spregovoril se soprogo par nemških besed v neki hišni zadevi, to pa le z namenom, da bi ne razumela dekla. In to je hinavski izkoristil tisti zlobni dopisnik.

Mislili smo v obče, da bolje poznate dopisnika, saj je v obče znana oseba. Preziran je povsodi. Pa ga že spoznate prej ali slej!

(Opazka uredništva! Mi da bi morali poznati vsacega dopisnika! To pa bi bilo že malo preveč zahtevano od nas! Za vsako zlobnost ali hudomušnost morajo slednjič plačevati račun slovenski uredniki. Uboge pare res, ti slovenski uredniki! Bog nam podeli prepotrebne potrpežljivosti!)

S Proselia nam pišejo: Neki narodni proseški fantje hoteli so prirediti ljudski ples, da bi v krasnem majniku malo porajali na planem. Toda slavna politična oblast jim je odrekla dovoljenje. Fantje so se kmalu potolažili, a stariši, ki se bojijo plesov radi troškov, z istimi spojenih, kakor črnega peklenščeka, so glasno hvalili naš novi politični sistem.

Toda kmalu potem se je začelo kuhati nekaj na skritem, slišali so se skrivnostni glasovi, da bode vendar javni ples v krasnem majniku, a „partarji“ da bodo neki mladi mlečnozobi mladenci, ki so bolj ugajali zastopnikoma lokalne politične oblasti, nego prejšnji prosilci, in mrmralo se je celó, toda zeló na tiho, da bode čisti dohodek plesa v prid — „Lege nazionale“. Toda to se je govorilo, kakor sem že omenil, zeló na tiho, ker prav za prav nikdo ni mogel upati, da bode iz te moke kaj kruha, „parterjem“ pa je šinil vsakikrat hudomušen smehlaj čez obraz, ko se je omenilo o „čistem dobičku“.

Priprave za ples so se vršile tako skrivnostno, kakor za kako zaroto, takó, da smo do zadnjega vsi dvomili, bode-li ta majni ples ali ne. No, nazadnje je dospel velikanski „barjar“ ter je razpršil vsaki dvom. A na binkoštni ponedeljek je bilo že vse pripravljeno, naposled so prišli še godci in tedaj smo bili prepričani vsi neverni Tomaži, da se ima plesati na binkoštni ponedeljek.

Po starem običaji šli so „partarji“ gosti po hišah, da bi nabrali kaj radodarnih prineskov, ki bi imeli povišati oni čisti dobiček „blagega namena“. In res nabrali so obilo — bridkih skušenj. Ne da bi pustili niti gosti, dajali so jim skoro vsi — slovó. Godci so bili pa kar ginjeni; nikjer se jim ni godilo takó dobro, da bi se takó malo godlo.

Plesalo se je izborno, kajti prostora je bilo kakor še na nobenem proseškem plesu. Pa so bili tudi večinoma ljudje, ki so vajeni plesati — kakor jim drugi godejo. Ljudstva pa je bilo vse polno — namreč doma, po gostilnah in drugod, samo na plesu ne.

Mesto čiste ga dobička imeli so „partarji“ čiste žepe in dolg. „Lega“ pa je dobila tudi dolg — nos.

Tako se je vršil ples „Legi“ v korist, ali prav za prav v škodo. Pričakujemo, da nam „Piccolo“ v kratkem sporoči o prejetem čistem — deficitu.

Da, krasni majnik je mesec poezije, a je tudi mesec od . . . !

V prilog milenijski razstavi. Dunajski „Vaterland“ poroča, da je minister za zunanje stvari, grof Goluchovski, pozval voditelje vseh konzulatov v našem cesarstvu, da si vzamejo tekom poletja dopust v ta namen, da obiščejo milenijsko razstavo. Minister da se sklicuje v svojem pozivu na gospodarsko in industrijalno važnost razstave, kakor tudi na to, da je gojitev takih interesov jedna glavnih nalog konzulatov. — Čudno je, in gotovo se dozda menda še ni dogodilo, da bi se javne funkcionarje pozivalo od zgoraj, da obiščejo to ali ono razstavo. Morda se konzuli v Budimpešti o-

